

יורדים בה מקיים מצות סוכה אך באמת ז"א כמ"ש דהם הוציאו דבריהם מן התוס' הללו ומפורש כפירושו הנ"ל דהיינו דאין הגשמים יורדין הוי קבע (וכן ראיתי אח"כ בב"ח ובכ"ש מבואר כן בדבריהם) מיהו אין הכרח לזה כמ"ש דו"ל כונת התוס' בהצטרף תרוניהו יחד הוי קבע :

סי' שס"ז. ומה שהעיר להסוברים דלכך מותר בסכך לבטל לתחלה

מכח דלפ"ז מתחלה רצה ליישב בזה קו' הפמ"ג וחור"ד למה פריך בובחים ונכבשינהו דניידי הרי אין מבטלין איסור לתחלה ואח"כ הקשה למה אין מבטלין בחטאות המתות לתחלה. הנה קו' האחרונים אין התחלה דדוקא לבטל לתחלה באופן דגם האיסור יהי' מותר ויהיו כולם מותרין בזה אין לבטל לתחלה אבל נכבשינהו דניידי דשנים האחרונים אסורים בזה מותר לתחלה בכל איסורין כמ"ש בש"ע י"ד סי' ט"ז גבי או"ב ומה ענין נכבשינהו לביטול הרי בביטול דברים החשובים לא בטלי ולכבשינהו שרדי וכמה חלוקים ביניהו כן ה"ג בזה ומה שהק' לבטלינהו לתחלה הנה קדשים שאני כיון דבעינן ממשקה לישראל מן המותר לישראל וכיון דלישראל אסור לבטל לתחלה גם לגבוה אסור לבטל לתחלה משא"כ במצוה של חולין דלא שייך בהם ממשקה לישראל וגם אינו בר אכילה לכך בזה שפיר מותר לבטלו לתחלה מה"ט דלפ"ז :

והנה שהקשה תוס' אהדדי בדב"ג גבי ידות האוכלין כתבו דלכך בהם לא הוי שינוי מעשה ובפ"ג חשבוהו לשינוי מעשה. ז"א דו"ל כוונתם בפ"ק הוי נמי דלכך לא הוי שינוי מעשה מכת דהוי שינוי החוזר לבריותו כמ"ש בפ"ג. ועוד מה מדמה שינוי להוציאו מידי טומאה לשינוי גבי קנין דו"ל דנהי דלגבי קנין הוי שינוי הוציאו מידי טומאה לא הוי שינוי דהרי חזינן דלגבי הוצאה מידי טומאה בעינן לכ"כ כל"י כשיעורו ויש כויתים ויש כרמונים ובשינוי מעשה לקנין לא בעינן שיעור רק כל שאינו חוזר לבריותו הוי שינוי וא"כ קשה בשינוי המוציא מידי טומאה ממ"ז אם נחשב שינוי החוזר אף דנפחת כמה לא יועיל לשינוי ואם נחשב שינוי שאינו חוזר לא לבעי שיעור ובפחת כל דהו נהי' די כמו בקנין ובע"כ דשינוי להוציא מידי טומאה שאני וז"ב. ועיין בסה"ח העליתי דבר חדש דשינוי החוזר אינו קונה קנין עולמית אבל

סי' שס"ז. ומה שהעיר על מה שמשמע מדברי המג"א וכן הביא הב"י שמותר לקבוע הסכך במסמרים והק' מתוס' פ"ק סוכה דכתבו דבסכך בעינן עראי ממש וכ' שהוא פליאה נשגבה ולדעתי אין התחלה כלל דודאי הכונה כמ"ש ר"מ אח"כ דכונת התוס' דב"א יוכלו גשמים לרדת שם זה הוי קבע ואני מוסיף עליו דודאי אף אם לא יוכלו גשמים לרדת שם כשרה דהרי מבואר בש"ע דמעובה כמו בית כשרה רק כונת התוס' היכא דהוי תרתי דמטר א"י לירד גם הוי קבוע במסמרים זה הוי קבע אבל בחד מנייהו אם המטר יוכל לירד או אף בא"י המטר לירד רק דאינו קבוע במסמרים כשרה וזה לא הוי קבע ובעיקר קו' התוס' שהקשו דלמה הוי גשמים סימן קללה בהג הרי יוכל לעשות בנסרים קבועים הי' גראה לפמ"ש בס"י תר"ש בדין ירדו גשמים והי' סוכה אחת שהיתה מעובה בטוב ולא ירדו בה גשמים אם לברך ליישב בסוכה וכתבתי דאין לברך ותוכן דברינו דהרי הלבוש ובי"ח פוסלין באין המטר יוכל לירד לתוכה וא"כ אף המכשירין היינו מכח כל הראי לביעה כו' וכיון דראוי ליטול ממנו מקצת הסכך ועדיין יהי' צלחה מרובה וירדו בה גשמים אף שעתה א"י הגשמים לירד כשרה וא"כ תינה באם אין הגשמים יורדים אבל אם הגשמים יורדים א"כ הוי ממ"ז אם בתר השתא פסולה דהוי כמין בית ואם נלך בתר ראוי לביעה שהיו הגשמים יוכלין לירד בה שוב אז הוי אסור לברך מכח דכטור אז מן הסוכה עיי"ש. וזוה יתיישב קושיית התוס' דנהי דיכולה להיות קבע היינו אם ראיה לדירת עראי אז מקיים נמי בקבע כיון דראוי לעראי אבל באם הוי זמן גשמים אז ודאי הוי סימן קללה ואינו מקיים מצוה סוכה בקבע מכח ממ"ז דמה אמרת הרי ראוי לעראי הרי בעראי הוי יורדין הנעמים והי' פטור ואם בתר השתא הרי הוי קבע וא"כ ממ"ז לא מקיים מצות סוכה ולכך הוי סי' קללה וכך נכון אצלי הדבר עד שתמוה על התוס' איך לא הרגישו בזה דהרי מפורש אומר בש"ס דלכך מותר בקבע כיון דראוי לעראי ולכך כי עביד קבע נמי נפיק א"כ תינה באם אין הגשמים יורדים אבל אם הגשמים יורדים א"כ אינה ראוי לעראי ובעראי לא הוי מקיים מצוה סוכה א"כ שוב לא נפיק בקבע מכח ממ"ז. ומדברי התוס' הנ"ל יהי' תתירה לדרבינו ומהם יהי' מוכח היכא דאין הגשמים

מחיצה וכיון דת"ק דר"י תמיד הוא ר"מ ובנדריש פרק בתרא פריך דר"מ אדר"מ מכח זה עיי"ש וא"כ ר"מ הוא דס"ל דשוררים לא הוא אהל לכך פריך שפיר והאיכא רווחא מיהו בזה לא הונח לי דאכתי קשה נימא דזה פלוגתא דר"מ ור"י דר"מ לשיטתו דס"ל דלא הוא שוררים אהל ולתלות עדיפי לכך ס"ל דאין עושין מבהמה דופן מכח דאיכא רווחא דביני בני ור"י ס"ל דשוררים הוא אהל ולא אתי גדיים ומבטלי מחיצתא לכך מכשיר ולמה לי למימר דפליגי בעיא לכך נראה הכונה כן עפ"ש התוס' בנדה כ"ז ע"ב ד"ה משום ביטול ברוב דאף דטומאה לא בטלי מ"מ היכי דבעינן חשיבות ומת שלם בזה ע"י ביטול ברוב בטל חשיבותי' א"כ י"ל הג' בזה בשלמא לר"י דלא חייש למלתא דל"ש כלל ולא חייש אף לשמא תברה ממילא ס"ל נהי דבשאר מחיצה אתי גדיים ומבטלי מחיצתא בבע"ח לא בטלי אבל לר"מ כיון דהוא חייש לשמא תברה נהי דלמיתה ל"ח עכ"פ כיון דאפשר לומר שימות כבר בטל חשיבותי' ושוב קשה דהוי מחיצה שהגדיים בוקעין בו ובפרט בשלמא לר"י דלא חייש לשמא תברה והוי אפשר לעשות ממנו מחיצה בלי קשירה א"כ שפיר י"ל דבע"ח חשיבי ואף דהגדיים בוקעין בה הוי מחיצה אבל לר"מ כיון דחייש לשמא תברה א"כ אין עליו דין מחיצה רק אם קשורה וא"כ אם ע"י הקשירה נעשה מחיצה שוב לא עדיף מן הקשירה גופו ואין עליו עוד תורת בע"ח ולכך פריך והאיכא רווחא וכו' ולפ"ו לדידן דקיי"ל כר"י דלא חיישינן לשמא תברה ולא לשמא תמות כמ"ש המג"א בשם היראים לא בעינן שתה"י גזר בני בניי לכך השמיטו זה הרמב"ם והפוסקים :

סי' שס"ט, מה ששאל על המג"א בסוכה:
ברשות הרבים מן הכתוב בנחמ' וכו' הנה בספר החיים הקשיתי כן עיין שם באריכות וכעת נראה דדין זה של המג"א ה"י תליא בפלוגתא דרבנן ור' אליעזר בן יעקב בנדריש ריש פ' השותפין דרבנן סבירא להו דאסורין לכנוס וראבי"ו סבירא ל"י דזה נכנס לתוך שלו וכו' ומפורש בש"ס דפליגי בברייה וכו' וא"כ ה"נ דה"ר דהי כחצר השותפין למ"ד אין ברירה הוי זה סוכה גזולה אבל למ"ד יש ברירה וזה נכנס לתוך שלו מותר גם זה ואין זה גזולה ולפ"ו נהי דקיי"ל כרבנן דאין ברירה מ"מ התיו"ש פ"ח דפסחים כתב דמח דקיי"ל בשל תורה אין ברירה

אבל היכא דלא בעינן קנין עולמית רק קנין שעה די אף בשניי החדר ובוה ישבתי כמה ענינים ובחבורי לבי"ק הבאתי ראי' לזה מדברי רש"י במ"ש דהניחו ע"פ ארובה וישבתי בזה ק"ר התוס' ומה שתיקן ק"ר התוס' ד"ה לך למעט גזולה בסה"ח סי' תרכ"ח מבואר כל זה ככתבו וכלשונו ות"ל בלי התפארות אם הייתי זוכר כל מה שכתבתי מעולם לא ה' שום הערה בעולם שלא הרגשתי בזה רק מכח כי ת"ל רבים מאד חידושי ובעריה השכחה גברה ובעצמי אינו זוכר כל מה שחדשתי מעולם ואם אני זוכרו א"א למצוא מקומו בחבורי כי רבים המה יהי' נא לרצון לפני אדון כל :

סי' שס"ח, כתב המג"א בסי' תר"ל עמ"ש בש"ע סעיף י"א עושין

מבע"ח דופן לטוכה וכו' דבעינן שיגדור אותה בין רגליו. ואמת כן הוא בש"ס דף כ"ג אך לדינא אינו מוכרח דהמהרש"א הקשה דלמה פריך הש"ס כן דוקא לר"מ ולא לר"י דמפורש בברייתא דמכשיר ונדחק ליישב. ונראה דיי"ל דעל ר"י לק"מ דעוקר פרכת הש"ס דפריך והאיכא רווחא דביני בניי היינו ממה דקיי"ל כל מחיצה שהגדיים בוקעין בה אינה מחיצה ולפ"ו י"ל דהיינו דוקא מחיצה דעלמא שאין תורת אהל עליו ואף שם מחיצה לא הוי עליו רק עתה לא ליתן עליו שם מחיצה בזה כיון דהגדיים בוקעין בה מבטלי מחיצה אבל בבע"ח כיון דהוי תורת אהל עליו כדס"ל לר"י בר"פ דלא ה"י מביאין דלתות אלא שוררים וא"כ השוררים נחשבין בעצמן לאהל ולכן כיון דהוי שם חשיבות אהל עליו אף דהגדיים בוקעין בו לא מבטלי מחיצתא וקעין דאמרינן לעיל לא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבוע כן י"ל דלא אתי גדיים ומבטלי אהל עראי וכיון דתורת אהל אף דהגדיים בוקעין תחתיו הוי מחיצה ועיין כיוצא בזה בתוד"ה והרי דלתות שכתבו דיי"ל דבע"ח חשיבי טפי והוי אהל אף דאין דרך אהל בכך משא"כ דלתות לא מהני מכח דאין דרך אהל בכך וא"כ י"ל ה"נ בזה נהי דבעלמא היכא דהגדיים בוקעין בו אינו מחיצה בבע"ח י"ל דהוי מחיצה ולק"מ והאיכא רווחא רק דפריך לר"מ י"ל כיון דת"ק דר"י ס"ל דה"י מביאין דלתות ולא סמכינן על שוררים לחדד הרי דהוא ס"ל דבע"ח לא חשיבי אהל וס"ל דלתות עדיף משוררים וא"כ לדידן אם מחיצה שהגדיים בוקעין בה אינה מחיצה מכ"ש בע"ח דלא הוי

ברירה היא רק מדרבנן אבל מן התורה יש ברירה וא"כ איש דיי"ל בנחמ"י מיירי קודם שגזרו רבנן דאין ברירה לכן ודאי דמותר ברה"ר דאמרין ברירה ושליו הוא לפי שעה זו אבל לדידן דקיי"ל מדרבנן אין ברירה לכן אסור לעשות סוכה ברה"ר אף דאנן קיי"ל כראב"י מ"מ י"ל דהוי כטעם הרמב"ן שהביא הר"ן שם בריש השותפין דאינו מכח ברירה רק מכח דאם כן מוציא את חברו מן חצרו א"כ תינח התם דאוסר על חברו לגמרי אבל כאן דשאר תשמישין מותר רק סוכה אינו רשאי לעשות מכח דבעינן שיהי' שלו בזה לא שייך לומר שמוציאו מרשותו לכן הוי אין ברירה גם לטעם הר"ן שם שבכה"ג יש ברירה מכח דעיקרו מתברר מתחלתו וזה ששייך רק בתשמיש דעלמא אבל בסוכה אטו ההכרח שיעמוד ברה"ר לכן אין זה מתברר מתחלתו לכן בזה קיי"ל דאין ברירה לכן אסור ברה"ר אך זה רק מדרבנן דמדאורייתא יש ברירה וא"ש כן עלה בלבי

דרך הערה בעלמא :

סי' ש"ע. ב"ה שנסתפק בראובן שנמל' משמעון אחרוב עמ"ל לו אתרוג כזה וגזל רבובן ואתרוג והחזירו לשמעון אם מתני או לא. והנה מה שצ"ח ר"מ לפשוט ד"א כלום אך זה נפשוט מאה"ע"ז סי' כ"ח בקדושה בגזל' דאחרים שהיא מקודשת וכתב הה"מ פ"ה מה"א הובא בח"מ שם כיון שהוא קונה את הגזל אף הוא קונה אותה עיי"ש כן ה"נ בזה הוי חזרה שהחזיר לו אתרוג כזה. ומה שצ"ח לתרץ קשייתי בשגיח תשובה ק"ס על היראים מש"ס דב"ק ור"מ כתב ליישבו דהכונה דבידו לעשות בו שינוי. הנה לא אמר כלום דהרי קשה דלמא קמ"ל הכתוב דא"צ שינוי ובל"א"ה הוי שינוי ומה פריך הש"ס גם מ"ש על תשובה סי' ר"ב בשגיח זה טעות דאני לא כתבתי רק לדידן דקיי"ל מצות אצ"כ רק דברי הדרישה כיון דלא ביי"ח מוכח דלא כוון לצאת ע"ז כתבתי דזה הוי רק דרבנן דברכות דרבנן אבל גוף הפלוגתא למ"ד מצי"ב ודאי הוי מן התורה שפיר הקשו שם התוס' בסוכה והבן :

סי' ש"ע"א. בנדרין קניית האתרוג ביו"ט שהביא ר"מ דברי הגאון מריה א"ז מרגליות ז"ל דאין לקנות ביו"ט מכח דבעינן כסף ומשיכה ומשיכה לבד הוי רק

אחזו בידו והנותן מחזיק בו למעלה אם יצא בו המקבל. נראה דלא יצא בו מתרי טעמי אחד דביום א' בעינן קנין וכל עוד שלא נטלו לגמרי המקבל והנותן אחזו בידו עדיין לא נחשב קנין וזה תליא בדין אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו כמ"ש בחו"מ סי' קצ"ח רק אף גם אם הי' תחלה כולו בידו רק בשעת קיום המצוה אחזו בו הנותן הוא או אחר נמי לא יצא והדבר פשוט ממש בשבת צ"א בפלוגתא דעשאוהו שנים עיי"ש ואנן קיי"ל בזה יכול וזה יכול ועשאוהו ב' פטורין וזה א"י וזה א"י עשאוהו שנים חייב כ"א הטאת וזה יכול וזה א"י היכול הייב והשני פטור דהוי מסייע ואין בו ממש א"כ קצ"ח רק אם כ"א החזיק בענין שמידו לבדו בלתי אחיזת חברו נמי לא הי' נפל בידו או נחשב שנים שעשאוהו ואנן בעינן ולקחתם שיהי' לקיחה לכ"א ואחד ולא בשנים יחד ואם המחזיק בו למעלה לא הי' תופסו בחזקה בענין שלולי החזקת המקבל הי' נופל מידו או יצא בו המקבל דהוי זה יכול וזה א"י והוי מסייע ואין בו ממש ויצא בו המקבל ולא מבעיא ביום א' דלא יצא בו דבעינן לקיחה תמה רק אף גם ביום שני דל"ב לקיחה תמה מ"מ בעינן שיהי' הנוטל אחד ולא ב' גם בעינן שיהי' רובו קיים ולא חתיכת אתרוג כמ"ש האחרונים ולכן אם מחזיקין שנים לא יצא כלל א :

שמעתי

לכאור' הכונה על' יקחו שנים יחד דלמא הכונה ט"ן

א) שנית להכיל הנה מ"ס דמנ"ל דולקחתם שתיה ליהיה

סי' שעי"ג. שמעתי בשם ספר שע"ת שהעלה
הקונה אתרוג בירוש
כיון דא"ל לו לקנות במעות רק במשיכה ומשיכה
דרבנן אינו יוצא בו מן התורה. ולדעתי אינו
נראה חזק דהוי ס"ס שמה הלכה כהסוברים דמקצין
דרבנן נעשה של תורה ואח"כ דמקצין דרבנן אין
נעשה של תורה אכתי דלמא הלכה כהסוברים
דמן התורה קונה או כסף או משיכה עיין בסמ"ע
חרי"מ סי' קצ"ה ולדידהו אף משיכה מה"ת ועוד
בר מן דין כבר כתבנו בכמה דוכתא דאף להסוברים
דמקצין דרבנן לא נעשה של תורה היינו רק
בקנין מעמ"ש וכדומה בענין דלא עשה בו קנין
המועיל בהפקר מן התורה או לא נעשה מקצין
דרבנן של תורה אבל בקנין משיכה כיון דבהפקר
מהני משיכה מן התורה אי"כ ה"נ נהי דקונה
בתורת דמים מי"מ כיון דרבנן תקנו עכ"פ דמשיכה
קונה אי"כ מסתלקין הבעלים תיכף ממנו ומפקירין
וכיון דמסתלקין שוב נעשה הפקר וזוכה בו מן
ההפקר ובהפקר קונה משיכה ודומה למה דאמרינן
בישראל שקנה שדה הזן הנכרי ונתן דמים ולא
החזיק ובא אחר והחזיק בה זכה דנכרי כיון
שקיבל דמים נסתלק ונעשה הפקר וא"כ ה"נ כיון
דמרבנן נעשה קונה נסתלק וכיון דנסתלק קונה
מן התורה במשיכה ובוה ודאי מדרבנן נעשה של
תורה כמ"ש בחרי"מ סי' קצ"ח לכך יוצאין בו מן
התורה בלא חשש ודו"ק :

סי' שעי"ד. שאריתו באחד שהי' דר בכפר
ובא לעיר בירוש"א
דסוכות להתפלל ע"י עירוב אם מותר לו לקיח
דולב ואחרוג של הקהל לצורך אנשי ביתו. הנה

הדבר פשוט לאיסור כי לא מבעיא בנדון שכתב
רו"מ דהי' כמה בני הכפרים עומדים לקבל כי א
רצה לעצמו רק שהכריעו ליתן לזה פשיטא דפשיטא
דאסור דמאתמול לא נודע למי יתנו רק גם אף
אם לא הי' רק מכפר זה מ"מ ש"ס מפורש בטוף
ביצה דביו"ט כרגלי המשאל וטריך פשיטא ומשני
מה"ד דרגיל ההשאל מה"ד מאתמול אוקמוהו
ברשותו קמ"ל והיינו ממש דין זה ואף דהי' לאיש
הזה חלק באחרוג הזה מ"מ הוי כדבר השותפין
דהוי כרגלי שתייהו ואף דבלולב ואחרוג הוי לכ"א
במתנה עמ"ל היינו רק בשעת לקיחה לצאת בו
דאנן סהדי דע"ד כן לקחוהו להיות כ"א מקנה
חלקו לחברו בשעה שנטלו לצאת בו אבל לא מעיזים
ומנ"ל דאתמול אוקמוהו ברשותו ולכן לא עדיף זה
משואל הרגיל ההשאל ומ"מ אמרינן דמאתמול לא
אוקמוהו ברשותו אך ע"י נכרי ודאי דמותר עיין
בהל' ר"ה סי' תקפ"ו וסי' תרנ"ה עיי"ש לכך
יביאנו ע"י נכרי :

ובג"ה שהקשה רו"מ דלמ"ל שיקנה ר"א חלקו
לחברו והרי בלא זה בשותפין אמרינן
ברירה לכל שעה שזה משתמש בו הוי שלו כמי"ש
ה"ר"ן בנדרים ו"ו לק"מ דמה לכל אחד שלו היינו
רק לאותה שעה אבל אח"כ חזר ממילא להשתפות
והוי רק קנין לזמן וזה לא מהני בלולב רק זה
הוי קה"פ ולא כקנה"ד ובאתרוג בעינן קנין
עולמית ולכן בעינן תנאי עמ"ל אבל באומר ותחזור
לא מהני דהוי מתנה לזמן וה"ה נמי בשותפין הוי
כן ולכן בעינן מתנה עמ"ל שיהי' קנין עולם
ויחזור ויקנה לו ועיין בקצה"ח והבן :

סי' שעי"ה. שאריתו על המנהג בשמחת
תורה

אחד מוציא חכרו. ז"א חזק דאי"כ מיל"ל לתרוג השותפין פסול מלכס דלמח התורה לא תמסע רק שאלו ונזיל
דאינו שלו כלל אבל על שותפין יוצא ובע"כ י"ל ולקחתם הכונה שיהי' לקיחה לכאורה ולא שיקחוהו שנים ועי"נ
קאי לכל דלכאורה יהי' לכס ולא על שנים ונתי שאלח חכרו יוציא חכרו נוסף קשיא לת"ל לא יאל בשליחות חכרו פ"ה
מועיל בלקיחת שנים יחד הי' מהני נתי שאלח חכרו יוציא חכרו נוסף קשיא לת"ל לא יאל בשליחות חכרו פ"ה
קו"ל דשלוהו כמותו וכל מקום ולמה כן לא יהי' כן אך בעי"כ הטעם כמות דקו"ל שלוהו כמותו היינו דמחשך
כאלו עשו גם המשלח וכל נחשב כאלו בשליח ג"כ עשו כיון דהוא עשור רק דנחשב כאלו עשאוהו ב' ובמה
דמהני עשאוהו שנים מהני גם שליחות אבל כמה דעשיתי שנים לא מהני לכן לא מהני גם שליחות ומה דבעינן
אשלישית מכה ב' כמותו ולא אחריון בלא"ה דהוי כב' עשאוהו י"ל דבכחת אי"ל למעט רק כזה אי"ל וזה אי"ל
ובזה יכול וזה יכול בלא"ה פטורין ונ"מ י"ל דמה שרבתה התורה שבתיה ומשילה דיע שגל"ש היינו כזה אי"ל
זה אי"ל אבל כזה יכול וזה יכול וזה יכול עשור המשלח ויש ליישב כזה גם דברי הסמ"ע בחרי"מ סי' קצ"ב
ואכתי"ל. גם י"ל לנכך בעינן קרא בשלד"ע דאי"ל כיון דרבינתה התורה דשלוהו כמותו הרי דרבינתה האורה
בשליחות אף כזה יכול וזה יכול נחשב כאלו עשה כולו לכן לריך למעט דאשלישית ועי"מ כלאחרונן אם הי' מהני
לקיחת שנים הי' ראוי שיועיל שליחות ג"כ ובעי"כ מלח מהני שליחות לא מהני לקיחת כ' יחד וזה תלוי
כזה. ועי"ש דריך אפשר שיועיל לקיחת ב' הרי הוי אחרונן השותפין. לא רק דמי"מ הרי אין גוף האחרונן של
השני כלל ואחרונן השותפין היינו אם גוף האחרונן של שנים אף שהקוחו רק אחד ואחיות עני היינו אף אם

לדבר ואין הדבר בידו היכן יניחנו גם אטו סברא זו מוכרחת ומניל להשם דר"ה ס"ל מותר להשתמש לאורה דלמא אסור להשתמש לאורה ולא ס"ל הך סברא דיניחנו במקום מוצנע ומניל להשם להוכיח דר"ה ס"ל הך סברא ועוד לדינא דש"ס ה"י נ"ח על פתח ביתו בחוץ ואין שייך לומר שמא יניחנו וי"לך לו ולדידי נראה להסביר סברתו יותר ע"ד מה דמצינו בעלמא כסבור הייתי שאני יכול לקבל עכשיו א"י לקבל כן י"ל בזה דאם מותר להשתמש או יש חשש בשביל הנאות ידמה לו תחלה שיהי' יכול לקבל ואח"כ לא יהי' יכול לקבל ויצא אבל אם אסור להשתמש אז כיון דנין לו הנאה מזה מן הסתם אם לא יאמוד נפשו מתרצה שיוכל לקבל הריח לא ידליקנו ואם הדליקו בס"כ אמודי אמוד נפשי' שיקבל ולא יצא עוד אבל מ"מ אין הוכחתו מן התוס' כלום מית' הטעמים הנ"ל. ומה שהעיר שמה למ"ד מותר להשתמש לאורה משמע בב"י דמ"מ צריך נר אחר לכבוד שבת וכתב הטעם מכח דמצוה אחרת גרע כמ"ש הר"ן גבי שופר במתעסק. ז"ל דומה דהר"ן מיירי במצוה דאורייתא דבאמת מן הדין בעי כונה דאף למ"ד אצי"כ היינו מכח דסתמא לשמו קאי ולכך אם הוי לשם מצוה אחרת אז שוב אין סתמא לשמו דלמא למצוה אחרת לכך בי"כ אבל במצוה דרבנן דלא בי"כ. דאין לומר בזה סתמא לשמו קאי דאם במצוה דאורייתא קיי"ל דבעי כונה ולא אמרינן סתמא לשמו מכ"ש דמצוה דרבנן לא הוי סתמא לשמו ובע"כ הטעם דל"ב כונה כלל. ואם ל"ב כונה מה לי אם הוי לדבר הרשות או למצוה אחרת. אך נראה דעיקר הטעם שיהי' ניכר שמדליק לכבוד שבת כמו דאמרינן בפ' ע"פ לענין פורס משה ומקדש כי היכי דתייתי סעודה ביקרא דשבתא כן ה"נ יהי' ניכר הנר דהוי לכבוד שבת גם י"ל דהוא מטעם דאין עושי מצות חבילות חבילות כמ"ש כעין זה באר"ח סי' קמ"ח ואה"עו סי' ט"ב ובפוסקים גבי המוציא ואכילת מצה ובפיוט שבה"ג. ובעיקר הדין מצד שבת מחשש שמא יניחנו וי"לך לו אף לדין שאנחנו מדליקין בפנים נראה דאין בזה איסור דבשלמא בנר שבת אם ה"י מותר להדליק בו לא ה"י לו נר אחר לכך מ"מ כל זמן שיהי' דולק יניחנו וכשיכבה יהי' בחושך וליכא שלום בית אבל בניח כיון דצריך נר אחר איכיון דנ"ח הוי זמנו עד שתכלה רגל א"כ

פטר

תורה ליל ערבית לאכול קודם קידוש. הנה לא יפה עושין הן האוכלים בלי קידוש הן המקדשים להוציא אחרים אם אין אוכלין שם מה דראוי להיות נחשב סעודה ואין לנו להמליץ עבורם כמו על שאר מנהגי ש"ת כגון הבערת פלוואר ואין לנו להמליץ אלא מה שאח"ל דגדולה עברה לשמה אם מכוונין לש"ש לשמחה של מצוה וכבוד התורה :

ומה שחמה על הריטב"א דסי"ל א"ה מקרי ל"כס מ"ש בכתובות דף ל"ד אי מה קודש אסור בהנאה אף מעשה שבת אסור בהנאה ת"ל ל"כס א"כ מוכח דמעשה שבת אם הוי אסור בהנאה לא הוי נקרא ל"כס עכ"ת. הנה לק"מ דודאי י"ל דשאר איסורי הנאה כיון דאין רשות אחרים עליהם ודאי הוי בכלל ל"כס ולא יצאו מרשות בעלים הראשונים אבל קודש ודאי אינו בכלל ל"כס כיון דהוי ברשות גבוה ורשות גבוה עליו וא"כ אם הוי מדמינן מעשה שבת לקודש לא הוי נמי בכלל ל"כס כמו קודש וכיון דכתב ל"כס אפי"ת' מכלל קודש וכיון דאינו בכלל קודש לאיסור הנאה מה"ת לאסרו וממילא מותר ג"כ וי"ט ובר מן דין נמי א"ש דהנה לשון ל"כס מתפרש בהרבה מקומות לכמה כוונות באחרונ' מפרשינן ל"כס להיתר אכילה ובלולב לדין ממון וגבי י"ט למצוה להיות חיוב לאכול בו וא"כ ה"נ הכונה בש"ס כתובות הנ"ל דאדרבא כיון שיהי' נקרא ל"כס לדין ממון א"צ קרא דאף אם הוי אסור בהנאה הוי נקרא ל"כס וא"כ למ"ל ל"כס בע"כ יהי' כאן הכונה של ל"כס להיתר הנאה דבאכילה א"א לומר כיון דהוקש לקודש בע"כ להיתר הנאה אחיא וגם זה פשוט :

כ"י שעי"ו. ז"א' אם מותר להדליק בעטרן לנר חנוכה. הנה מ"ש ראי' מתוס' שהק' דמני"ל דמותר להשתמש דלמא משום כבתה זקוק לה ובשבת א"י להדליק ומה הקשו דלמא הכונה משום עטרן ז"א דאך אפשר דר"ה מיירי בעטרן הרי אמר אין מדליקין בהם בין בחול בין בשבת והרי בחול ודאי דמותר בעטרן דמה טעם לאסור בעטרן בחול. ועוד דמה ענין דמותר להשתמש לאורה לענין ריחו רע והוי החשש שמא יניחנו ויצא ואף דהרגיש וכתב דאם אסור להשתמש לאורה יניחנו במקום מוצנע אבל אם מותר להשתמש לאורה יניחנו במקום מגולה. גז"א איך שייך מקום מוצנע אי לא בנר חנוכה הרי יש לו מקום קבוע על פתח ביתו או בחלון הסמוכה

דהנחה עושה מצוה ועדיין לא הניח ואיך היה לדידן אם הדביק ועדיין לא הדליק נמי אינו מחויב למשוך ידו לעצן זית. מהיו יש לדחות ראי' זו דבשלמא אם כבר הדליק כיון דכבר בירך עלה מקודם איך נהי דבאותו נר גופו לא הו הדלקה הפסק כיון דהוי צורך הנחה מ"מ אם ימשוך ידו מזה הנר וידליק נר אחר יצטרך ברכה אחרת ואיך למפרע יהי ברכה ראשונה לבטלה לכך בזה ודאי אינו מחויב למשוך ידו למצוה מן המובחר לגרום ברכה שאיז למפרע משאיכ לדידן בהדביק ולא הדליק שלא בירך עדיין י"ל שפיר דמכח מצוה מן המבחר ימשוך ידו וידליק שמן זית ולפ"ז הו' נראה לנו דאף להח"ץ שמוכיח שימשוך ידו מן הנרות וידליק בשמן היינו רק אם הדביקו בכוחל ועדיין לא בירך אבל אם כבר בירך עליהן אף שלא התחיל להדליק או לא ימשוך ידו מהם להדליק בשמן זית רק ידליק אלו שבירך עליהן. והנה אם כוונת פלפול הגאונים הג"ל אם רשאי להיות נמשך מן הנרות של שעה לשמן זית דהוי מצוה על המבחר או יהי' אסור מכח דאין מעבירין על המצות. הנה זה איז לפנים כי מפורש בש"ס מגלה ובי"ב דלא למתור בי כנישתא עד דבני בי"כ אחריני ומפורש הטעם משום פשיעווא או צלויי משמע הא לא"ה הו' מותר לסתור בה"כ ישינה לבנות חדשה איך מוכח דמותר לבטל מצוה הישינה בשביע לעשות מצוה מן המבחר לבנות חדשה ואם אין כוונתם לחקור אם מותר למשוך ידו לשמן זית כי פשיטא הוא דמותר רק כוונתם לחקור אם מחויב להיות מושך ידו או לא. הנה בזה גמל ל"י ראיות הח"ץ ממתיירין מבגד לבגד ופרש"י מבגד ישן לבגד חדש ומה ראי' התם הוי רק רשות שאם ירצה יכו' לעשות כן לאפוקי מאידך מ"ד דס"ל דאסור להחיר מבגד לבגד ועל רשות לא צריך ראי' מזה ומפרש"י דמוכח כן מן הש"ס עצמו בדין בהכ"נ הג"ל ולחייב להיות מחויב להיות מושך ידו מן הנרות לשמן זה אין לו הכרח

אפשר להדליק נר של שבת שידלק יותר ואיך נהי שיניחנו וי'ך לו עדיין מקיים עונג שבת אחר שיכלה הנ"ח ובזה הוי נמי סברא לומר לחלק בין מותר להשתמש לאורה או אסור דאם הו' מותר להשתמש לאורה איך לא ידליק נר אחר אי נימא דאיז נר אחר ולא כביי' איך לא יהי' לו נר אחר ויש חשש ביטול עונג שבת כי ניחנו וי'ך לו איך ג. אסור להשתמש לאורה איך יצטרך נר אחר וממילא יקיים עונג שבת אחר שיכבה הנ"ח מיהו הש"ס בעי"כ לא איירי בעיטרן מטעם ההכחות הג"ל. והנה לדינא נראה דאף בחול אין להדליק בו כיון דהוי ריתו רע איך הקריבהו לפתחך ודומה לשמן שנמצא בו עכבר והנה בנר שבת לא מצינו שיהי' אסור להדליק בשמן המאוס דבנר שבת נהי דהוי מצוה מ"מ כיון דעיקר המצוה הוי להנאתו לכך לא שייך ב"י הקריבהו וכו' ולכך פליגי בעטרן אבל בנר של בה"כ או ג"ח דלא הוי להנאתו רק למצוה לכך אסור בדבר המאוס מכח הקריבהו וכו' ולכך אסור גם בעטרן לכ"ע בין בחול בין בשבת ואין ענין לפלוגתא דשבת כלל כנ"ל לדינא א):

ס"י שע"ז. הנה בדין מי שהתחיל להדביק נרות של שעה בכוחל ואח"כ בא לידו שמן זית אם מחויב להתחיל מחדש בשמן זית ולמשוך ידו מן השעוה או לא והאריכו בזה השב"י והח"ץ ולמאורה הו' נראה להוכיח כהשב"י מן התוס' פ"ב דשבת ד"ה דאיבעיא לן הדלקה עושה מצוה או הנחה שכתבו הג"מ לאם הדליקה חשוי או הניחה וכו' ולמה לא כתבו דג"מ אם הדליק בשאר שמנים ועדיין לא הניח ואח"כ מצא שמן זית אם נימא הדלקה עושה מצוה איך הרי כבר הדליק ואינו חייב לחזור ולהדליק בשמן זית ואם נימא הנחה עושה מצוה איך כשלא הניח עדיין לא קיים המצוה והוי כמו לדידן בהדביק ולא הדליק ומחויב לחזור ולהדליק בשמן זית אלא ודאי דאינו מחויב למשוך ידו ולחזור ולהדליק אף

(א) ועיין בהנחות חמת שלמה כס"י רס"ג ת"ט כהניל אן ר' לרוביה להיפוך תמ"ט כש"ס פטרן פסולתא דזמחא שעה פסולתא דרובשא למה ניח לתומ' ולמה לא אמר ניח לניח וכש"ס דניח להנר שזה בעטרן כשעה מהיו לפירוש התוס' סס אין רתי' ודו"ק. ואחר כתבו זה כלמדי בשבת דף כ"ד פ"ט כרש"י בתפסה אין מדליקין כשתן שפרש"י כד"ה ר"י אומר אין מדליקין בעיטרן פרש"י בשבת והוא תמוה וזפת יתר דהוי כן מפורש בתפסה מפני כבוד שבת ולכן הו' גרמ' לקמ"ל דהוי ס"ד דלח' כניח בשבת נמי אין מדליקין בו מפני כבוד השבת שיהיו רע לכך קמ"ל רש"י דדוקא כנר שבת אומר אבל כניח מותר אף בשבת מהיו י"ל לפ"ז זה רתי' דאפשר כוונתו דהוי ס"ד כיון דרישא מייירי כיו"ט י"ל אף כיו"ט אומר ר"י ואף דטו"ס מפני כ"ס י"ל דהוי כוונתו כיון דבשבת אסורו לכן אסורו גם כיו"ט דגזיזין וי"ט אפו שבת כמ"ס כס"ק דכ"ה לכן קמ"ל דקן בשבת אסור ולא כיו"ט ודו"ק: 8 9

לא הי' מהני לא יצא ואינו דומה לכבתה אין זקוק לה דהתם הודלק בתחלתה באופן המועיל ואח"כ כבתה או כיון שבשעת הדלקה הי' ראוי להיות דולק מהני אבל כאן בתחלה לא הונח להיות ראוי על חצי שעה ולכך לא מהני לדידך וז"ב:

י"ב' ש"פ. שא' אם הדליק בלי ראשונה ב' נרות אם יצא או לא:

תשובה, נ"ל יצא דתוספת על הדבר אינו מויק בכח"ג כמ"ש הרמ"א בסי' רס"ג דיכול להוסיף נגד מגין המכוון ובכ"כ שלא יפחות עיי"ש וה"ה בזה ודוק:

ס' שפ"א. נסתפקתי במי שהי' אונס וכדומה ולא בירך על נ"ח ליל א' וגם לא ראה אותו כלל וביום שני נודמן לו נ"ח ואז כבר צריך להדליק ב' נרות או כדומה בשאר הלילות באיזה נר יתחיל לברך אי נמצא דיתחיל מנר הנוסף בכל אדם או דלמא כל אדם כיון דכבר בירך אתמול על עיקר הנר ומה שמברך ביום ב' הוי רק על תוספת הנס לכך יברך העיקר הברכה על התוס' אבל בזה שלא יברך על העיקר עדיין כלל יש לו לברך יותר על עיקר הנר ולא על התוס' והנה לפי מה שהתחיל בש"ע ליתן טעם ולכך יודיק בנר הנוסף כדי לפנות לימין הי' נראה דגם בזה מחויב להדליק כן להתחיל בנוסף לפנות לימין אך לפי מה שסיים נמצא שתמיד מברך על הנוסף שהוא מורה על הנס שהרי בתוס' הימים נוסף הנס וזכר כה"ס הי' אפשר לומר דחייב זה לא שייך רק אם כבר בירך אתמול על העיקר או יברך ביום ב' על התוס' אך כשלא בירך אתמול על העיקר י"ל דיברך היום על העיקר ויתחיל בעיקר. הן אמת דלכאורה קשה על הש"ע דתרת"י טעמי זמ"ל תחלה נתן טעם כדי לפנות לימין ואח"כ נתן טעם נמצא שתמיד מברך על הנוסף. אך עיינתי בני' ולמדתי פי' דבריו והוא כן וז"ל אבל אם הי' מתחיל בלי ראשון להדליק בנר השמאלית גם בלי שני הי' צריך להתחיל בו כדי לפנות לימין כדברי רבינו מאיר וכן בלי ג' ג"כ ונמצא שאינו מברך אלא על נר אחד כל ימי חנוכה עכ"ל פ"ו שפיר הוצרך לתרת"י טעמי דבל"ה הי' אפשר שיתחיל ביום א' בנר השמאלי ושוב מהך טעמא דכל פנות שאתה פונה לברך הי' אפשר שיהיו שני יתחיל נמי משמאלי לימיני ואם מכח טעמא דראוי לברך על

תוספת

הכרח כלל מדין מתירין מבגד לבגד דשם לא היו חייב רק רשות וצ"ע להבין דברי הח"ץ בזה:

ס' שע"ה. בדין אם הדליק הנ"ח במקום שהרוח שולט הוכחתי מטובה דכ"ג דיוצא בו ממש בגמ' ר"ג סבר סוכה דירת קבע וכו' לכאורה הוי מצי למימר דפליגי בע"א אם בעינן סוכה הראוי לשבעה או לא דר"ג סבר דבעינן סוכה הראוי לשבעה. לכך פוסל כיון דאינה יכולה לעמוד ברוח מצוי' דשם אינה ראוי' לשבעה ור"ע ס"ל דלא בעינן סוכה הראוי' לשבעה לכך מכשיר ובוזה הוי מדויק הלשון שאמר ר"ג לר"ע היכי נוסכת וכו' חזי הוי כוונתו לקנטר רק כוונתו הי' כיון דהיכי נוסכת אי"כ א"כ היתה ראוי' לשבעה מיהו מה דלא קאמר כן א"ש כיון דבזה לא מצינו פלוגתא ומשמע דכ"ע ס"ל דבעינן ראוי' לשבעה לא רצה לעשות פלוגתא חדשה בזה רק דזה קשה למה מכשיר ר"ע הרי אינה ראוי' לשבעה ובעי"צ צ"ל דדוקא אם הסוכה מחמת עצמה אינה ראוי' לשבעה רק דבר אחר גרם לה דהרוח הפילה מ"מ נתשבת ראוי' לשבעה ומהו דמתני בעוה"י בדין אם כיסה הדם במקום. דהרוח עומד להגלות או בנ"ח אם הדליק במקום הרוח שדעת התב"ש דלא הוי כסוי ודעת הא"ר בנ"ח דאינו יוצא בו ולפי הנ"ל מוכח להיפוך כל דבפני עצמו הוי ראוי להיות נשאר כך רק דבר אחר גרם לו להתבטל אזלינן בתר השתא ונחשב רק דבר בר קיימא כאלו הי' כך תמיד וז"ב:

ס' שע"ז. במ"ש בסי' תרע"ה בסעי' א' וכן אם מדליקה ואותה בידו כתב הטו"ו דאם אותה בידו קצת זמן יצא ולפענ"ד לא נראה כן רק אם לא היתה ראוי' להדליק חצי שעה מומן הנחתה עד שכבתה לא יצא דהוי כנתן בה שמן פחות מכשיעור וכן ה"ג כיון שמה שתפס בידו לא מהני שוב בעינן שיהי' מונח במקומו שיעור חצי שעה ממש כאלו הדליקו כעת ומפרש"י אין ראי' דהרי בש"ס אמרינן תרי לישנא במ"ש מצותה משתשקע החמה דאם לא אדליק מדליק אי"ג לשיעורא אי"כ רש"י נקט כאן מלתא דפסיקא דאף לישנא דאם לא אדליק מדליק א"ש כאן דלדידי לא בעינן שיעורא ופרש"י דאעפ"כ א"ש ד"ל דמיירי דתפוס כל שעה אבל לדינא כיון דאנן קיי"ל בחומר שני הלשונות ובעינן נמי שיעורא בעינן אף בזה שיעור וכל שבתחלת השיעור

תוספת הנס הי' אפשר שידליק תחלה בנר השמאלי וביום ב' יתחיל בנוסף ויפנה מימין לשמאל אך מכה כדי לקיים תרווייהו שיפנה לימין וגם לברך בכל יום בנוסף צריך להדליק בנר ימיני ביום א' ואח"כ יתחיל בנר הנוסף ויקיים תרווייהו והנה אם אירע בדיעבד שהתחיל בליל א' בנר השמאלי בימים שאחריו כשבא להקדים כיצד יעשה אם יתחיל מנר השמאלי כבר בירך עליו ביום א' ואם יתחיל מנר הימיני אינו פונה משמאל לימין בזה נראה מלשון הבי' דכל פנות שאתה פונה לא יאה אלא דרך ימין זה עיקר וחשוב יותר מהך מעלה דעל תוספת הנס ראוי לברך דכן משמע מלשונו שכתב אבל אם הי' מתחיל בנר השמאלי גם ביום השני הי' צריך להתחיל בו כדי לפנות לימין וכו' נמצא שאינו מברך אלא על נר אחד וכו' משמע דזה פשוט לו שאם אירע כן הי' מחויב להתחיל בשמאלי ונדרה הך מעלה דראוי לברך על תוספת הנס דאל"כ כן הול"ל שאם יתחיל בנר השמאלי למחר על ידע מה יעשה אם יתחיל בשמאלי אינו מברך רק על נר אחד כל ח' יום ואם יתחיל בימיני אינו פונה לימין ומדכתב הי' צריך לעשות משמע בדיעבד הך כללא דכל פנות עיקר ונדרה הך מעלה דתוספת הנס רק לכתחלה ראוי לקיים שתיהן ולהתחיל בימיני ביום א' הא בדיעבד כל פנות וכו' עיקר אי"כ מוכח דכל פנות עדיף למעלה דראוי לברך על תוספת החדש אך אנו מבעיא לן אם הך כללא דכל פנות דוחה נמי לעיקר הנס ואף אם לא בירך כלל ביום א' יתחיל בנר השמאלי ויפנה לימין אף

שאינו עיקר הנר או להיפך נגד ביטול מצות עיקר הנס לא משגיחין אהך כללא דכל פנות שאתה פונה ויתחיל בנר ימיני שהוא יותר בטוח הסנוך לפתח וידליק מימין לשמאל. ולכאורה נ"ל לדניא דיתחיל מנר השמאלי לימין כי הכא יש ב' מעלות אחד שפונה לימין והשני דמברך על תוספת הנס השייך ליומו והוי ענינא דיומא משאי"כ אם יתחיל בנר ימיני היותר קרוב בטוח הסמוך לפתח הוי רק אחד דמברך על עיקר הנס וחדא במקום תרתי לאו כלום הוא. ובהו י"ל מ"ש התוס' בסוכה מ"ו ד"ה הרואה מברך וכו' דמי"ט תקנו בני"ח לברך הרואה ולא בסוכה ולולב ולפמ"ש י"ל כן דבלולב וסוכה כיון דכל הברכות מדרבנן ומדרבנן יש לו תשלומין כל שבעה ואם אינו נוטל היום בידו ליטול למחר וליומא אתרא ולכך לא תקנו ברכה לרואה אבל בחנוכה כיון דמצות המהדרין מן המהדרין הוי להדליק בכל יום נר נוסף ואי"כ בזה אם לא יהי' לו נ"ח ביום א' או ביום ב' לא ידע מה לעשות אם יתחיל בנר השמאלי ויפנה לימין אינו מברך על נר העיקר ואם יברך על העיקר אינו פונה לימין ואינו מברך על התוספת הנס ולכך תקנו ברכה לרואה ואז כיון דמברך כן ביום א' שוב ביום ב' מברך על התוספת ויפנה משמאל לימין כדרך כל מדליק ואתי שפיר א :

***הי' שפ"ב. שא'** אם מותר לכתוב מגלה על עור בהמה טמאה. הנה מן הש"ס דמגלה דף י"ט דקאמר שם דנקראת ספר דאם תפר בחוטי פשתן פסולה ולא אמר שאם כתבה על עור

א) וזה דלא תקנו כן בשופר היינו דמסופר לא הקשו כן מכה דהוא אינו זכר וטובה ואינו לשמחה וכן לא הקשו מתקרא תננה דשם הוי דהוי אף בנ"ח אינו חייב כשרואה הכיח מונה כן בלי הדלקה רק אם דולק לתלמו אז מברך ואי"כ גם כמגלה לא יהי' שייך ברכה רק כשע"ה שקוראה ומתייג' אם אינו שומע כולה אין קיום המלוה עדיין ולא שייך ברכה ולא שומע כולה אי"כ שוב קיים המלוה בעלמא ושייך ב' כל הברכות משאי"כ בלולב וכוכה דהוי לזכר עניי כבוד ושמחה ושייך שפיר שרואה תקיים אחרים והוא אינו יולא בזה ודומה לראיות כ"ה (ולכך לא הקשו רק מלולב וסוכה ולא משופר מהי"ט גופה דכשופר הוי מתייג' דלס שומע כבר יאל בשמחה) ובה שפיר תרגמו כנ"ל דבה יש לו תשלומין ולא יתלס' שלא ידעוין פ"ח תוך זמן לקיים בעלמא משאי"כ בנ"ח אף אם יודעין לו למחר לא יקיים המלוה כתיקונה אם לא יברך עמה אבל כשברך עמה הוי דלמיו מברך להדליק רק עשה נסים מה ככך הרי להדליק יברך למחר ונס דיומא כבר בירך אחרמול לכך יברך למחר על תוספת הנס. והנה כמגלה בעי"כ צ"ל כפירושנו דלף תירוצ' התוס' לא שייך בזה דלמיו הוי חביבות הנס בחנוכה יותר מפורים זה ודלוי אינו ואי"כ מה לא הקשו ממגלה ולא יהי' שייך תירוצ' ובעי"כ כמ"ש ואלף אם יתאל שום אופן שיהי' שייך לומר ששומע כל המגלה בעיניו דהקורא יולא והשומע אינו יולא כמו אם שומע תמיס' לרפת הסוכרים דלחין מוליאות אנשי"מ כיון דדבר זה לא שכיחא לא תקנו ככה"ג לטומע וכיון דלף לפי דברייהם צריך לנ"ח לכה סכרה דהיבא דלא שכיח לא תקנו בזה ברכה בפ"ע אי"כ אי"כ דברייהו כ"ל ד"ל בלולב וסוכה כיון דיכול בלא"ה לקיים עכ"ס פ"ח תוך כשעה לא תקנו לו ברכה בפ"ע ולשלא יהי' בידי לקיים לו זמן לא שכיח וזהו שם שפיר חקקה אבל בנ"ח אינו מוליך היום אין לו תשלומין עוד למחר מכה מתייג' כנ"ל לכך תקנו ברכה לרואה ואי"כ. ולפי תירוצ' קשה ממנה הוי חביבות הנס ואם נרע מחנוכה אף לפמ"ש אי"כ דוכרון לצי"ע הוי כמלה כל שבעה רק דחוב הוי בגילה רשונה והאוב אינו רמוז נ"ס דנס קודם שילאו הוי חיוב זה במתרים וזכר נ"ס וקיימו כל יומין ודו"ק היטב :

דמהני בודאי ובע"כ אין כל ע"ג שוין וא"ש: **סי' שפ"ד. הנה** הפוסקים אחרונים כתבו דיש לעסוק בדת קודם הסעודה וכבר כתבנו במק"א שהיינו שיש לו לעסוק בה"פ כיון דמתחילין מיום הפורים עצמו עיי"ש וכעת נסתפקתי בשני בני אדם שבאים לשאול בפורים אחד לשאול על הל' פורים ואחד לשאול על הל' פסח למי נזקקין תחלה אם נימא להשואל בהל' פורים או להשואל בהל' פסח ואין לומר דפורים הוא חובת היום וחובת שעתא קדים ז"א כיון דהחוב לשאול בה"פ קודם לפסח ל' יום והיום מתחיל זמנו א"כ הוא נמי חובת היום וא"כ י"ל דנזקקין לשאול בהל' פסח תחלה כיון דזה הוא מה"ת כדילפינן מקרא ופורים דרבנן ודומה למה דאמרין בעלמא בתדיר ומקודש כן ה"נ מה שהיו מן התורה הוא מקודש ועדיף או פורים עדיף דנחשב יותר חובת היום מדין פסח דאף שמתחיל חובו עכשיו מימ' הוא רק צורך פסח או נימא דיכול להשיב לאיזה שירצה וצ"ע בזה וד"ר: **סי' שפ"ה. בדין** לעשות הסעודה בשבת ראיתי בנוב"ק שהביא רא'י

דסי' להש"ס דילן דעושין הסעודה בשבת ממי"ש בש"ס ד"ל כיון דאיכא מוקשין דעבדי בחמיסר וכו' ולדעתי יש לדחות רא"י זו דהנה יש להבין לשון הירושלמי פ"ק הלכה ד' (עיי'ן במג"א סי' תרפ"ח שהביא בשם הראשונים שהוכיחו מן הירושלמי הנ"ל להיפוך מהנו"ב) דקאמר שם דבאלו מאחרין ולא מקדימין סודות ר"ח וסודות פורים וצ"ד ויעשנה בשבת ומשני כתיב ימי משתה מי ששמחתו תלוי בב"ד עכ"ל ולכאורה אינו מובן דהרי בשבת לא כתיב כלל שמחה אך נראה הכונה דמי"ש ימי משתה ושמחה היינו דע"י המשתה הל' שמחה דהמשתה גורם לו השמחה ולכן תינה בפורים בחול דאו לולי דהוי פורים לא הוי משתה ואם לא הוי משתה לא הוי שמחה ולכן שמחתו תלוי בב"ד דהם קובעים ימי הפורים ונעשה בהם משתה וממשתה נמשך שמחה אבל בשבת כיון דכתיב וקראת לשבת עונג א"כ לולי פורים נמי מחויב לאכול ולשתות וממילא הם גורמין שמחה בנפש אדם לכך הוי שמחתו בידי שמים דממה שמחויב עונג ממילא הוי שמחה ולפי"ו א"ש דהרי בהל' שבת סי' רפ"ח מבואר דמי שהתענית עונג לו מותר להתענות בשבת עיי"ש אך זה בשבת דכתיב

עור בהמה טמאה פסולה מוכח מזה דכשר על עור בהמה טמאה אך ממ"ש אח"כ ונקראת אגרת שאם הטיל בה ג' גידין וכו' ולמה לא קאמר דאם כתבה על עור בהמה טמאה כשרה מוכח דפסולה על עור טמאה לכך מזה ליכא למשמע מינה דהדיוקים סתרי אהדרי ועיי'ן בסה"ח הל' חנוכה דף ס"ה נזכר שם זה גם פלפתי אם בדרבנן בעינן מן המותר בפ"ן עיי"ש:

סי' שפ"ו. מה שא"ל גבי משלוח מנות הרי כיון דדברי קבלה כד"ת דימא ובשל תורה לא שייך חזקה שע"ש ואיך סו"מ עלינו ואין לומר דכתיב ומשלוח מנות דהוי ע"י שליח א"כ יצטרך ע"י שליח דוקא ולא ע"י עצמו. הנה זה טעות חדא דודאי מדכתיב משלוח מנות ודאי משמע דמהני ע"י שליח ואין לומר דדוקא שליח זה אינו דאם לא הוי מצי עביד מעצמו לא הוי מצי משוי שליח דכל מידי דלא מצי עביד מדינא ודאי לא משוי שליח ואיך קראו שלוחו וברפ"ב דקדושין השתא בשליחו מקדש בו מבטיח ודלמא דוקא ע"י שליח ובע"כ מטעם הנ"ל ועוד בלא זה ובלי הכתוב ל"ק"מ חדא דהרי השליח חוזר ואומר שעשה שליחותו וע"א נאמן באיסורין והש"ס בסוגיא דחזקה מעיירי הכל באינו חוזר ואומר שעשה שליחותו אבל בחזור ואומר מהני מדין ע"א נאמן באיסורין ואף דנאמר דהוי אתחזק חיובא מ"מ בע"א באיסורין באיתחזק איסורא אם נאמן הוי גופו ספקא דדינא עיי'ן ש"ך ירד סי' קכ"ו וכאן נהי דחזקה שע"ש לא הוי חזקה אלימתא להועיל בדאורייתא עכ"פ מהני דאיתרע חזקה חיוב ופרט כיון דעכ"פ התחיל לשלוח הוי כמו זרק לה גט ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאיתרע חזקה א"א כמ"ש הפ"י בגיטין כ"ח א"כ כאן נאמן ע"א נאמן שמסר לידו ועוד אף לא חזר ואמר כיון דהוי מלתא דע"ג אם יחזור לו השני כדרך העולם ואף בלא זה הרי אפשר בשאלה ובוה ודאי מהני חזקה דשע"ש כיון דהוי נמי מלתא דע"ג מיד ונהי דבעדות אשה לא מהני טעם על"ג התם הוי דבר שבערוה ועוד שם לא שייך חזקה דשע"ש אבל כאן בצירוף חזקה דשע"ש ודאי מהני צירוף על"ג היכי דהוי תרתי יחד גם כבר כתבנו בתשובה דאין כל על"ג שוין דהיכי דאין על"ג מיד הוי בעיא בשם"ס אבל היכי דע"ג מיד מהני ודאי כמו ביבמה גבי אשתמודעיהו

בחמיסר היינו דאיכא מוקפין שמתענין בשבת והם עבדי בחמיסר וכיון דאיכא רק מקצת כן נחשב זכירה ועשי' בהדדי וא"ש ואין ראי' מה לסתור דברי הירושלמי כגלפמ"ד בעוה"י וכו' שאני לעצמי הי' ג"ל טעם אחר דאין לעשותו בשבת כיון דסעודת פורים בעינן דחייב אדם /בסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מדרכי ובשבת בעינן זכור את יום השבת לקדשו ולא ישכחנו מלבו :

אמר המסדר, נכד הה"ג האמתי המחבר וצ"ל ה"ה. כדי להשלים עד ארבע מאות תשובות על או"ח לבד, אמרנו להוסיף עוד ט"ו שו"ת יקרות מארמור הה"ג האמתי המחבר וצ"ל ה"ה על הרכות פסח אשר יתענגו במו הוני התורה :

ע"י שליח והוי כאלו אם רוצה לא הי' צריך לבדוק יותר ודומה להמוציא דמתור לשיח באמצע סעודה לכתחלה לכן נראה דאף לשיח מותר היכי דבדק כבר בבית אחד בין בית לבית מותר לשיח ועכ"פ בדיעבד בודאי איצ לברך שנית כה"ג ולצורך הבדיקה אף לכתחלה ליכא זהירות וא"ש ותדע דאל"כ בין ברכה לתחלת בדיקה ודאי הוי הפסק א"כ איך כתב שיתפזרו כ"א לבדוק במקומו הרי הליכה הוי הפסק ובע"כ כמ"ש ודוק :

ס' שפ"ו. ה"ה. דה"ו. נסתפק במ"ש בש"ע ס' תל"ג סעיף ז' בחור שבין יהודי לעכ"מ א"צ בדיקה באם יש שם ודאי חמץ אם צריך בדיקה ביום ויש להסתפק אם בעינן בדיקה זו לאור הנר ג"כ כמ"ש בסעיף א' שאף בבדוק ביום צריך אור הנר או די בכדיקת חמה והנה הח"י הביא לשון הבה"ג מוכח מדבריו שהבדיקה ביום הוי לאור היום ולא לאור הנר והח"י כתב שכן משמע מהש"ס אך אין זה ראי' דהן אמת דבתחלה נקט הש"ס בלשונו התם ימאם הוא ונהורא משמע דוקא מכח אור היום אבל בנר ביום יש חשש סכנה מדלא קאמר בקיצור התם ימאם הוא וכו' אך הרי אח"כ קאמר אבל הכא לילת הוא ושרגא וכו' משמע דוקא בצירוף שניהם מחמת שהוא בלילה והוא מוכן לכישוף יותר גם נר דאל"כ הול"ל בקיצור התם נהורא הכא שרגא לכן אין להוכיח מלשון הש"ס לא לכאן ולא לכאן דיל' ביום אף בנר אין חשש סכנה. אד יש להוכיח

עונג לכן תלוי במה דהוי עונג לו אבל בפורים דכתב משתה ושמחה זה מחויב דוקא לאכול ולשתות ולא להתענות וא"כ א"ש דבסתם אדם דמקיימין עונג שבת דאין התענית עונג לו זה אינו יכול לעשות הסעודה בשבת דשמחתו הוי בידי שמים אבל מי שמתור לו להתענות בשבת זה מותר לעשות הסעודה בשבת דבו הוי שמחתו בב"ד וזה הוי כונת הש"ס כיון דאיכא מוקפין דעבדי

ס' שפ"ו. ע"ד סיום מסכת יכול להקל להבכורים וא"צ להתענות ביום ר ועל סיום איזה נביא החילוק כך אם למד לפי תומו וסיים בע"פ יכול להיות אפי' על סיום נביא אחד אפי' הוא קטן בקאמיטלין אבל אם למד כדי להיות לו סיום או על מס' גדולה כיון דהוי מעלה הלימוד לו יהא דהוי שלא לשמה נמי נחשב סיום אבל אם לומד איזה נביא כדי לעשות סיום אין זה סעודת מצוה :

ס' שפ"ו. במ"ש בש"ע ס' תל"ב סעיף ב' בברכה אחת יכול לבדוק כמה בתים עיין בחק יעקב שהביא בשם הבי"ה דהליכה לא הוי הפסק כמו שיחה דלא הוי הפסק עיי"ש ואין דבריו נראין דאיכ' לדעת הכלבו דס"ל דשיחה הוי הפסק לא יהי' יכול לבדוק בברכה אחת כמה בתים וא"כ למה בתחלה הביא הטור גם דעת ה"א וכאן כתב בפשיטות כן גם הטור עצמו ס"ל דעכ"פ לכתחלה טוב ליוהר ולמה כאן כתב לכתחלה יכול לעשות כן אבל באמת בלא"ה א"ש דכאן הוי ההליכה לצורך הבדיקה ולצורך מותר אפי' לכתחלה לשיח היכי דצריך לכן לכו"ע ועוד אף אם לא הי' לצורך הבדיקה דכאן כיון שבתחלה בדק בית אחד כדינו ושוב לא הוי ברכה לבטלה ואף אם הי' מפסיק לא הוי ברכה לבטלה וכיון דאינו מצוה חיובית עליו דאף דהבדיקה הוי חיוב מימ אין דומה לתפילין דהוי המצוה מוטלת עליו ממש וא"א ע"י שליח משא"כ כאן הרי יכול לעשות המתור

להוכיח מהירושלמי דפריך אברייתא דאין בודקין לאור החמה וכי יש חמה בלילה ומשני כששכח וכו' ולמה משני בשכח ולא אף לכתחלה ומיירי בחור שבין יהודי לנכרי דא"א לבדוק בלילה ובודק ביום וקמ"ל דלא יבדוק לאור החמה ואין לומר דבחור לא שייך אור החמה כמ"ש הפוסקים האחרונים. בהא דפריך הש"ס דילן מאמצעי של חצר א"צ בדיקה ולא משני בחורי חצר משום דשם ליכא אור החמה אך הכא א"א לומר כן דבע"כ בחורים הללו איכא אור היום דא"כ תקשה כי אשתמש היכי אשתמש וכדאמר בש"ס להדיא התם ימא ונהורא וכו' משמע דשייך התם נהורא ואור היום והיינו דזה תלוי לפי עיני החור דאם החור רחב יש בו אור היום ואם הוא קטן אין בו אור ולכך התם לא משני הש"ס בחורי החצר שיש בהם אור דממ"נ אם הם רחבים הרי יכולין עורבים לשלוט בהם ודומין לצדי החצר דא"צ בדיקה כמ"ש האחרונים ואם החור קטן אין בו אור החמה אבל הכא דמיירי בחורים גדולים שהי' בהם אור היום והשתמש בהם ולשני הירושלמי דמיירי בחורים שבין יהודי לבדוק ביום וקמ"ל דלא יבדוק לאור החמה אלא לאור הגר ופלימו הוא אלא בע"כ מוכח דבכה"ג בודק באמת לאור היום דאף ביום יש חשש ה"י"ק אם יבדוק לאור הגר וכן משמע מלשון המג"א שבדוק לאור היום לא לאור הגר :

סי' שפ"ט. הנה בדין כותל שנשתמש בו חמץ ונפל ונעשה גל דהדין דא"צ לבדוק אם צריך לבטל דעת הט"ז דצריך לבטל אבל הח"י כתב כדל"א כתב כאן צריך לבטל כמו בסיפא מוכח דכאן אפי' ביטול א"צ בסתם דאיכא ספיקי טובא שמא לא יפקח הגל ושמא אין שם חמץ עיי"ש ודבריו תמוהין דהיה מוכח בש"ס דלולי הטעם דאיכא חשש סכנה אף לבדוק ה"י מחויב אף דאיכא טרחא ולא מהני הנך ספיקות לפוטרו מבדיקה וכמו בכמה דוכתא דאיכא ספיקי כי הך וחיוב לבדוק ובפרט לפמ"ש ה"ה והובא בט"ז סי' תל"ט שבבדיקה החמירו אפי' בכמה ספיקות מכ"ש בזה רק מכת חשש סכנה פטור מלבדוק

ולכך בביטול דליכא ב"י סכנה ודאי צריך לעשות כל מה שבידו ומה שהביא ראי' ממ"ש המחבר כאן דיבטל הרי גם בחור שבין יהודי לנכרי לא כתב שצריך לבטל ושם ודאי דצריך ביטול דליכא ב"י הנך טעמי שכתב הח"י כאן ואין לומר דסמך שם ארישא שכתב דבין יהודי לחברו שהשאר יבטל בלבד אי"כ ה"נ י"ל דסמך אסיפא מ"ש שיש עליו ג"ט דמבטל ממילא היה נמי בספק (וקאי מ"ש המחבר מבטלו בלבד אבל הסעיף אכל מה שהזכיר לעיל בסעיף זה) כיון דעיקר הפטור בספק רק מכת חשש סכנה בזה מחלק בין ספק לדאי אבל בביטול דליכא חשש סכנה ודאי צריך לעשות כן ואם א"א לו לבטל עוד נראה ג"כ דצריך לעשות כל טעדיקי דאפשר ולבדוק כבשאר מקומות שדרך להכניס שם חמץ. וראיתי בח"י שהוא הביא ראי' מן הש"ס דצריך לבטל והוא כתב עליו שאין דבריו מוכרחין וברורין ועיין בפמ"ג באשל אברהם מה שביאר כוונת הא"ש ומה שדוחה הח"י עיי"ש ועיין בח"י שכתבתי אני ראי' אחרת לדעת הע"ש והט"ז :

סי' שצ"ג. נ"ל טעדיקי חדשה לבדוק בגל דהיינו אם מעמיד אצלו אחר להיות עומד ע"ג ולהזכירו שלא יחפש אחר מחט שהרי עיקר החשש שיבא לחפש אחר מחט היינו דמכת טרדת הבדיקה אולי ישכח ויחפש אחר מחט אחר הבדיקה ולפי"ז דומה למ"ש האחרונים הובא בבאה"ט סי' תל"א שהיכא שרוצה ללמוד תחלה מותר אם מצוה לאחר להזכירו עיי"ש ונהי שבחבורי כסי' הני"ד השגתי עליהם היינו התם דליכא רמו להשני להיות נזכר להזכירו דשם בא הזכרון להפסיק מהלימוד ואין לו רשום חדש להיות נזכר למחות בו אבל הכא שהחושש אחר שישלים הבדיקה יבא לעיין אחר מטה ודאי יועיל הזכרת השני כשיראה להשלים הבדיקה להזכירו שלא יחפש אחר דבר אחר אח"כ לכך בכה"ג אין חשש סכנה כן נ"ל לית עצה בזה :

סי' שצ"א. הנה בנתיב כנסיות דעת המג"א דצריכין בדיקה כדין בליל י"ד והח"י כתב דאם לא בודק בלילה בודק ביום

ביום לא לאור החמה וכו' והיינו לשטחו דס"ל לעיל באכסדרה דאף שיש לה ג"ד ג"כ בודק ביום אבל לפמ"ש המג"א דאכסדרה היינו שאין לו שום דופן ורמותי בהי' מאין הוציא המג"א כן ושלשון הרמב"ם והמחבר מוכח כן א"כ בבתי כנסיות דאין להם אור כי"כ אף ביום י"ד ראוי להחמיר לבדוק לאור וכמ"ש המחבר בסעיף א' בשאר המקומות דאף ביום בודק לאור הנר ויש להחמיר לכתחלה: **ס"י שצ"ב.** כתב המסק"ח בסי' תל"ו שאף החזירים שמוכר להעכו"ם

עם החמץ בי"ד צריך לבדוק בליל י"ד דשמא לא ימצא נכרי למכרו למחר ולדעת נראה דאעפ"כ כיון דיש כאן ספק להיפך אולי באמת ימכור אותו כמו שדעתו לכך ואז למפרע לא הוצרך לבדוק אותם וכמו שמשמע מדברי הרא"ש בפ"ק דפסחים גבי ברכה שכתב דעיקר הבדיקה הוא בשביל צורך המיעוד לתקן הבית לצורך יו"ט עיי"ש ומכ"ש בג"ד שהרוב הוא כן שמוכרין וכוצאין למכור גם כיון דעיקר הטעם של הטור דא"צ בדיקה מכת דמתיישב וכו' א"כ מה בכך שדעתו למכור למחר סוף סוף והסתא הוא מתיישב מיני' שלשי דעתו יודע וסומך שמסתא ימצא למכור מהשני הוא מתיישב ולכך אף שלחמורא ראוי להחמיר ולבדוק מ"מ נראה שלא יתחיל תיכף אחר הברכה בבתי הל"ל כי אם למחר יתברר שלא היו צריכין בדיקה למפרע א"כ לא הו"ל במעשה זו מצוה והוי הפסק בין ברכה לתחלת הבדיקה ואין דומה לשאר כל בדיקה אלא דהוי ספק אם ימצא מ"מ מברך היינו דעכ"פ חיוב הבדיקה הוא ודאית דאטו הוי החיוב של חו"ל לכצוא חמץ דוקא עיקר תקנתן ה"י רק לבדוק והבדיקה הוא ודאית עהרי בודק וביקיים תקח"ל אבל הכא עיקר הבדיקה הוי ספק לכך אם הדין שא"צ הוי הפסק בין הברכה לתחלת הבדיקה במעשה שא"צ לכך יתחיל תחלה באותו הבית שיחוג בו הג' הפסח ואז אף אם אה"כ מפסיק באמצע לא איכפת לנו כי"כ בהפסק באמצע כן ג"ל:

ומ"ש בכפר מק"ח שאם מכר ב"ג צריך למכור כל החמץ שיש לו וכו' דבריו תמוהו כיון דטעם הטור דכיון דא"צ לבדוק

ס"י שצ"ג. הנה המג"א סי' תמ"ג כתב שבשנת העיבור שהיום ארוך אלו הארבע שעות לפי ענין היום ומותר לאכול חמץ עד שעות קודם חצות והט"ז השיג על דין זה של ה"א והדין עמו דאין אפשר לומר דהכונה של המשנה דאוכלין כל ד' היינו שעות שהם אחד מכ"ד ביום ולילה מה פריך התם הש"ס דר"מ אדר"מ ודר"י אדר"י דס"ל גבי עדות אין אדם טועה כי"כ מה קושיא נימא דהתם מייירי בשעות הגדולים הנחלקין לפי היום בשעות זמניות כיון דהם ניכרין לפי ענין היום בהו' לא עבידו דטעו כל כך אבל כאן דמייירי משעות שהם אחד מכ"ד ביום ולילה ואין ניכרין כל כך לפי ענין היום גם הם קטנים יותר משעות זמניות אם היום גדול לכך עבידי דטעו בהו' יותר ומה קושיא גם אם הש"ס מדבר משעות הנחלקין אחד מכ"ד למה גבי עדות ס"ל לר"מ דנחלק עדותן ולמה לא ניישב דבריהם דאחד מתכוין על שעות זמניות ואחד מתכוין על שעות הנחלקין ולא יסתרו עדותן ועכ"פ הו"ל להש"ס ופוסקים לבאר זה דבכה"ג היכא דאפשר לתרץ דבריהם כן דלא הוי הכחשה א"ו דכל מה שדברו חז"ל מענין השעות וכן הבא לב"ד והעיד מסתמא אינו מדבר ומתכוין על שעות הנחלקין לכ"ד רק על שעות זמניות לפי ערך היום ההוא וכן מה שאמרו אוכלין כל ד' וכו' ג"כ הכל מתכוונים לפי ערך היום ולא דברו משעות הנחלקין לכ"ד כלל כן ג"ל דלא כהמג"א שכתב להל"ל באם שכת למכור חמצו ולפסג"ד אין צד היתר לסמוך עליו דהעיקר כהט"ז:

ס"י שצ"ד. המג"א בסי' תמ"ו כתב בשם הריב"ש שאין לטלטל חמץ בשעה ה' והא הקשה ממה דקיי"ל בגבלה שנתגבלה בשבת עיי"ש ודבריו דהוקים

בהנאה או לבטלו וסמוך ע"ד הפ"י בתשובה והסכימו - תרי גדולי הדור הג' רא"מ והג' מח"ס גור ארי' יהודא ש"ת עי"ן שם חלק ה"רמ סי' קכ"ח ולזה אין היתר ליי"ש הזה רק באחת משתי אלה או שיערבנו ביי"ש אחר לבטלו ברוב וא"צ חד בהרי רק במשהו יותר סני וכדאי דעת המקילין דס"ל דברוב די במשהו לסמוך עליהם בכה"ג ואז יוכל למוגו לישראל ובלא ביטול אין היתר רק למכרו לנכרי ויכול למסור היי"ש הזה למוגו נכרי וליתן לו יי"ש אחר הכשר או המתבטל ברוב ויאמר לו זה יחוק לנכרים וזה לישראל ויתלה בו איזה בוקי סרוקי בטעמו ואם ישנה הנכרי אינו זקוק לזה כיון דהתנה עמו להדיא זה או אם ירצה להחליף היי"ש הזה עם איזה אדון יוכל לעשות אך באופן שלא יהי' הרבה ביחד היינו בערך ה' מאות טעם בענין שאפשר לומר דהאדון לצרכו צריך לה למוגו לנכרים עי"ן ב"י ומג"א סי' תס"ז אבל אם הוא הרבה ביחד יש חשש שימכרנו לישראל דאף בפת של ערומ' דקיל ובטל נמי ברוב גזרינן ב"י שמא ימכרנו לישראל וה"ה בחמץ שעעוה"ש לכך אין להקל רק היכא דהוי מעט בענין דאפשר דלביטול צריך אותו וה"ה נמי מה שהתרתיו ליתנו להנכרי המוגו הוא נמי מה"ט גופו כיון דאפשר למתלי שלוקחו רק עבור נכרים הבאים לשם אין לחוש שימכרנו לישראל כיון דידוע דבדאי באים שם נכרים לשתות ורוב עוברי דרכים הם עכ"ם הוי"ל כבני ביתו ומה לי ב"ב אם המה מרובים אי מועטים רק אם לא יתן לו יי"ש לישראל אז ידוע דימכרנו לישראל ג"כ אבל היכא דנותן לו יי"ש מיוחד לישראל אז תלינן דהיי"ש הזה שמסרו לנכרים ימוגו רק לנכרים ואין לחוש שימכרנו לישראל כן דעתי נוטה :

סי' שצ"ז. דהנה אם מהני קנין אודיאת בחמץ האריך בזה בספר קצה"ח חלק ב' עיי"ש ולדעתי זה יהי' הלוי בפלוגתת הט"ז והש"ך והב"ח בי"ד סי' קס"ט שבט"ז ס"ק י"ד מוכח שם דלא מהני הודאה לאיסור לעשותו קנין ממש אבל בש"ך ס"ק ל"ו הביא דעת הב"ח ולא השיג עליו משמע דמורה לו מוכח דמהני הודאה נגד איסור וא"כ בחמץ נמי יהי' תלוי בפלוגתא זו של הט"ז והש"ך והקצה"ח הרגיש בדברי הט"ז והשיג עליו ואין פנאי

דחוקים מאד בביאור לשון הרמב"ם אך נראה דהנה אנו בעינין שיהי' באמת דרכו וסופו להיות נאכל לכלבים בזה לא הוי מוקצה כיון דאורח' וסופו לכך דכל שלא עשה בה מעשה רק יהי' בשוא"ת בודאי תסרת ותעמוד לכלבים בזה לא הוי מוקצה והוי מוכן לכלבים אבל חמץ כיון דאם לא יעשה בה מעשה כלל ויגיע שעה וי"ו אז א"א ליתנו לכלבים עוד כיון דקיי"ל דאסור להשליך חמץ אפי' לכלבים אחרים כמש"ל בס"י תמ"ה בשם הגמ"י עיי"ש א"כ לא נקרא עומד לכלבים דמאן יאמר שיהי' נאכל לכלבים הרי בשוא"ת אינו מוכן לכך ומאן מוכח שיהי' נעשה בו מעשה וזלכך כל כה"ג אף אם במחשבתו מחשב לכלבים לא מהני והוי מוקצה ולא נקרא מוכן בזה ע"י מחשבה לבד כל שמעצמו אינו עומד לכך ואין סופו להיות נעשה בו כן כן ג"ל נכון וברור כדעת הריב"ש והרמב"ם :

סי' שצ"ה. לכה"ג מ"וה ארי' ליב"ש בולחור אב"ד זכ"ל וב' :
ע"ד שא' אשיבנה לקצה לדינא הנה אם דרך הנכרי המוגו אריק למכור גם לישראל אז יערבנו לישראל ברוב היתר ואם אפשר יערבנו חד בתרי להקל האיסור במה דאפשר ואם אין דרך הנכרי למוגו רק בפני נכרים אז אין חשש אכילה רק בהנאה אז אם לא אמר עדיין להנכרי שלא ימכרנו אז יעשה עצמו כמחריש ויניח להנכרי למכרו מעצמו ואז הוי כנתחלף בלי ידיעתו ומותרין לו הדמים ואם כבר הזהיר להנכרי שלא ימכרנו ואז לא ימכרנו הנכרי עד שיתן לו רשות למכרו או אם אפשר לבטלו ברוב מה טוב ואם לא אפשר יצה לו שלא יקבל דמים מן הקנהה עד שיקחנו לביטול תחלה או ישתה אותו לפני ואח"כ יקבל את הדמים ומותרין ג"כ הדמים ואף דיש חשש שלא יעשה כן הנכרי שוב הוי כנתחלף בלי דעתו ומותרין ג"כ הדמים והנה דעת לנבון כמוהו נקל הבין טעם הדבר ונמוקו עפ"ד הראשונים וקצתי וכו' :

סי' שצ"ו. לכה"ג מ"וה ישראל אב"ד קריופיץ :

שא' ע"ד היי"ש שמסרו השט"מ בלי חתימה :
תשובה הנה זה כ"א שנה מדי בואי הנה אירע כעשה כזו והי' הפסד וז' ועצום וכתיבתי ע"ז בארוכה והעליתי דאין להתיר באכילה רק

פנאי להאריך :

סי' שצ"ח. ע"ד שאלתו בנדון מה שנתערב י"ש חמץ ביי"ש של פסח בראשון של פסח ולא נודע עד יום ח' ורצה ר"מ להתיר מכה ממ"ג אם יום ראשון יר"ט היום חול ומותר לאחר הפסח ואם היום יר"ט ה"י או ע"פ ובטל בסמ"ך. הנה אין זה נכון לדינא כי אנן בקיאיין בקביעא דירחא והראשון עיקר והוי ודאי יר"ט ומ"מ האחרון מנהג אבותינו בידינו ויש לו דין יר"ט מדרבנן והוי כחמץ דרבנן דאסור בעע"ה :

סי' שצ"ט. דגה הממ"ג סי' תמ"ה במשבצות נסתפק אם איסורי הגאה הוי הפקר מסתמא עיי"ש והנה במחכמה נעלם ממנו דברי הרשב"א בתשובה הובא באו"ח סי' תרמ"ט בתגיה וביו"ד סי' רכ"א דמוכח מדבריו דסי' אה"ג לא הוי שלו רק הפקר אבל בחה"ר בסוכה הביאו האחרונים דבריו משמע להיפוך והעיקר הדברים נצמחין מן הש"ס נדרים (דפ"ה) גבי כהנים ולויים נהנין לו שנוטלין בע"כ עיי"ש בדברי הר"ן ובדברי הש"ך ביר"ד סי' וכו' ועיין בספר החיים סי' תרמ"ט הארכתי בזה :

סי' ת'. הנה המג"א סי' תע"א סי' כתב דמזה כפולה ונפוחה אין לאכלו כל היום דשמא מצה הוא עיי"ש ולדעתי לא נראה כן כיון דיש פוסקים הובא בב"י סי' דאין איסור זמן אגילת מצה רק משעת איסור חמץ ולא מקודם רק דאנן מחמירין לאסור כל היום כדעת אינך פוסקים אבל במצה כפולה כיון דיש אוסרין שלא הוי מצה אי"כ הוי ס"ס שמא לאו מצה הוא ושמא מותר לאכול מצה קודם זמן איסור חמץ לכן ודאי אסי"ס סמכינן כפרט שלרוב הפוסקים הוי כל איסור זה דרבנן וספק דרבנן להקל מכ"ש ס"ס וז"ב :

השומה

לסי' מ"ט. ולד"ו דברי המג"א י"ל בענין אחר ע"ד הג"ל דהנה קי"ל ביו"ד סי' ג'ו לצנין דרוסה דאם קטל חז מינייהו נח רוגזי ולא חיישינן עוד לדרוסה עיי"ש ואי"כ י"ל ה"ג בזה כיון דהתורה לא חייבה את הבעלים בשור המועד רק עבור שלא

שמרו כראוי וא"כ תינח היכא דהר"ל לאסקי"ר אדעת' שזיזק ולא שמרו אז חייב וכמ"ש פסוק המקרא והועד בבעלי ולא ישמרנו אבל אם לא הר"ל לאסקי"ר אדעת' שזיזק אין לחייבו וא"כ בשלמא ביום ב' וג' כיון דראה דכבר נגח אתמול הר"ל לשמרו גם היום גם מחר לכן הוי מועד אבל ביום אחד י"ל כיון דראה דכבר נגח היום סבר דכבר נח רוגזי ולא יגח עוד ולא ה"י מחויב לשמרו עוד ולכן פטור ואין ק"ו של ר"מ ק"ו ומנ"ל דהם לשטתם אזלי דהנה באמת ממה דקיי"ל בדורס נח רוגזי אין ראי' לנ"ד דהתם באותו רגע שדרס זה אין לחוש לשמא דרס עוד דברגע זו נח כעס"י אבל אין ראי' מזה לשאר היום ואם אח"כ חזר ונכנס לכלוב יש לחוש שפיר לדרוסה וכאן ס"ל דר"י דכל היום לא נעשה מועד אך י"ל דגהי דלא אלים הך סברא דנח רוגזי להועיל על כל היום מ"מ קצת סברא יש לחלק בין ג' ימים ליום אחד ויש צד לומר דג"י גריעי מיום אחד ור"י לשטתו דסי' דבתם בעינן שמייה מעולה ובמועד סגי בשמירה פחותה וא"כ חזינן דבמועד הקילה התורה מבתם ואף בשמירה פחותה אף דהר"ל לאסקי"ר אדעתא שאין שמירה זו די לו מ"מ כל דיש לו צד סמיכה כל דהו שסמך על זה פטור במועד וא"כ ה"ג י"ל ביום אחד כיון דעכ"פ יש לו איוזה צד לסמוך לומר דכבר נח רוגזי נהי דאין זה ברור עכ"פ לא גרע משמירה פחותה דפטור דכל שיש לו איוזה צד כל דהו לסמוך עליו פטרתו התורה ולכן דר"י אין זה ק"ו אבל ר"מ לשטתו דסי' דבעינן שמירה מעולה ואין די בפחות' לכן למד ק"ו שפיר ליום אחד ולכן לשטתם אזלי ומה דקאמר ר"י וזה תוכיח היינו לדבריו דר"מ קאמר לדידי' דסי' דבעינן שמירה מעולה נמי ליכא ראי' דזבה תוכיח אבל אנן לדידין קיי"ל בזה כר"מ דק"ו הוי ק"ו וזבה לא הוי הוכחה דיי"ל דמים יתירים הוא דאטוספי בה וזה דקיי"ל כר"י היינו מטעם אחר כיון דאנן קיי"ל כר"ש בזה דמועד די בשמירה פחותה לכן ממילא אזיל ל"י ק"ו דר"מ אבל בעלמא הוי זה ק"ו גמור וא"ש דברי הר"מ ודו"ק וממילא אזיל ל"י כל ספקו של ר"מ דגם בהם הוי ק"ו ממש של' הר"מ, ודו"ק היטב :